GAZETA KRAKOWSKA

Nro 3.

Z KRAKOWA DNIA 9 STYCZNIA 1820. ROKU W NIEDZIELĘ

— *Z Krakowa.* —

Na szesnastem posiedzeniu Seymu Rzeczypospolitey Krakowskiey d. 23 Grudnia 1819.

Sekretarz Seymowy odczytał inicyowany przez Rządzący Senat proiekt do Prawa, co do zabezpieczenia praw funduszowych na przypadek śmierci Beneficyata, wraz z opinią Kommissyi Prawodawczey za przyięciem proiektu. JW. Reprezentant Kozłowski zabrawszy głos, nie przecząc użyteczności proiektu, dowodził potrzebę modyfikacyi onegóż w tem, ażeby opieczętowanie maiątku Beneficyata zaraz następowało, a dopiero do Inwentacyi przywołani zostali Wóyt Gminy, Dziekan mieyscowy i Kollator maiąc na uwadze odległość tychże od mieysca śmierci, a przez to zachodzące niebezpieczeństwo w ubocznym zaborze maiątku Beneficyata, gdyby natychmiast przez Urzędnika Sądowego pieczęci nie były przyłożone. — JW. JX. Reprezentant Paszkowicz Delegowany z Kapituły uczynił uwagę, iż opieczętowanie nie może się tyczec Xiąg Aktow Stanu Cywilnego i metryk kościelnych przez wzgląd na konieczną tychże potrzebę tak co do zayść mogących żądań wypisu z onychże, iakoteż dalszego zapisywania Aktów. JW. Reprezentant Piekarski Prezyduiący w Kommissyi Prawodawczey obiaśniaiąc proiekt i popieraiąc onegóż przyięcie dowiódł, iż uwagi JJWW. Reprezentantow Kozlowskiego i X. Paszkowicza są zabespieczone tymże proiektem, gdyż co do opieczętowania zachowane są trwaiące przepisy Prawa, proiektowane przywoływanie Wóytów, Dziekana i Kollatora lub iego Zastępcy tyczy się Inwentacyi, wszelkie nadto Akta Stanu Cywilnego i metryki są wyięte z pod opieczętowania. — Potem obiaśnieniu proiektu JJWW. Reprezentanci Kozłowski X. Paszkowicz znaleźli się zaspokoionemi i proiekt iednomyślnie w Prawo został zamieniony. Drugi proiekt wprowadzony został co do wyznaczenia emerytury Panu Mikołaiowi Corde Doktorowi Chirurgii w kwocie Złp. 2000. Po odczytaniu opinii Kommissyi skarbowey za odrzuceniem proiektu JW. Reprezentant Hrabia Stadnicki

zabrawszy głos, popierał proiektu przywodząc o ile kray szczęśliwym stać się może wynagradzaiąc rzetelne zasługi, które odnoszące się względnie Pana Cordego przez łożone prace w Akademii tuteyszey w pełnieniu obowiązków zastępcy Professora Chirurgii. Gdy w względzie przyięcia lub odrzucenia proiektu za opinią Kommssyi Skarbowey nie było iednomyślności, JW. Marszałek wezwał Izbę Prawodawczą do sekretnego kreskowania i 10 głosami przeciwko 19 obecnych Członków zgromadzenia Reprezentantów proiekt odrzuconym został. W dalszem postępie działań Seymu, JW. Reprezentant Słotwinski złożył prośbę Pana Jana Okońskiego Pisarza Rogatkowego o wyznaczenie emerytury. Prosbę tę odesłano do Senatu. JW. Reprezentant Mąkolski żądał wezwania Senatu o odpowiedź na zakummunikowany proiekt do obmyślenia funduszów na wyznaczenie emerytur, podobnyż wniosek uczynił JW. Reprezentant Kozłowski, ażeby Senat odpowiedział na wszelkie inne proiekta do Izby Prawodawczey zakommunikowane. JW. Marszałek zawiadomił JJWW. RR. iż zrobiona będzie stosowna w tym względzie odezwa do Senatu. JW. Reprezentant Snczyński przymawiaiąc się, żądał skutku wniosków co do odmiany Statutu o szkółkach poczatkowych, których udział nastąpił wielkiey Radzie Uniwersytetu, a dotąd żadney odpowiedzi niemasz. JW. Marszałek zawiadomił JW. Reprezentanta Soczyńskiego, iz wielka Rada Uniwersytetu w działaniach swych iest niepodległą, a tak należy oczekiwać urządzenia iakie znaydzie z dobrem oswiecenia publicznego. JW. Reprezentant Hrabia Stadnicki, iako Członek wielkiey Rady Uniwersytetu od zgromadzenia Reprezentantów mianowany zabrawszy głos, dowodził niestósowność Statutu urządzaiącego też wielką Radę, a nadewszystko oznaczenie z Statutu dwunastu tylko posiedzeń w roku nie dozwala wielkiey Radzie rozwinięcia działań swych.

Na siedemnastem posiedzeniu Seymu dnia 28 Grudnia 1819 r. Izba Prawodawcza zaięta się odczytaniem przesłanych od Senatu Rządzącego odpowiedzi na zakomunikowane wnioski i proiekta Członków Reprezentacyi.

Na ośmnastem posiedzeniu Seymu dnia 30 Grudnia 1819 r. Z powodu odpowiedzi Senatu odmawiaiącey przesłania uwag w względzie zmiany składu Sądu ostatniey Instancyi Trzem Nayiaśnieyszym Protektorom przez JW. Reprezentanta Kozłowskiego wniesionych dla tego: że z okoliczności przełożeń Zgromadzenia Reprezentantow w Grudniu r. 1817 zebranego, odnoszących się do niektórych zmian w nieoddanym ieszcze wówczas Rządowi tuteyszemu rozwinięciu Konstytucyi, oznaymione zostało życzenie Nayiaśnieyszych Protektorów, ażeby podobnemi przedmiotami niebyli więcey zatrudniani, JW. Reprezentant Kozłowski mniemał odpowiedź Senatu za niezaspakaiącą iego Wniosek, gdyż Reskrypt dołączony JW. Ministra Sekretarza Stanu Królestwa Polskiego niewiadomo iakiey materyi dotyczesię, a nadto odnosi się do instrukcyi udzielonych Kommissyi Organizacyiney, ktora iuż nie exystuie, zbiór zatem uwag iakie w zględzie zmiany konstytucyi za-

chodzą, winien bydź Nayiaśnieyszym Protektorom udzielony, i Senat odpowiedzi tychże uprzedzać nie ma prawa, ile w tem iego inicyatywa nie iest potrzebną. JW. Reprezentant Słotwiński przymawiaiąc się, odczytał swe uwag względzie zmiany składu Sądu ostatniey Instancyi i te złożył na piśmie żądaiąc przesłania Senatowi dla przedstawienia Trzem Nayiaśnieyszym Protektorom. JW. Marszałek z względu powyższych wniosków oświadczył, iż Senat w odpowiedzi swey przytoczył przyczyny dla których nie znalazł się powodowanym przedstawiać Protektorom uwag co do zmiany składu Sądu ostatniey Instancyi, to zaś nie może bydź zagradzaiącym co do innych przedmiotów zmiany konstytucyi zayść mogących, które ieżeli znaydzie Senat z dobrem kraju przełożenia zapewne nie odmówi; ażeby zaś zapewnioną została troskliwość wnoszących JJWW. Reprezentantów oświadczył JW. Marszałek, iż w tym względzie uczyniona zostanie stosowna odezwa do Senatu. W dalszym postępie działań Seymu wprowadzony został pod decyzyią Izby Prawodawczey proiekt, przez Rządzący Senat inicyowany co do zaprowadzenia podatku od rzezi bydła, z zniesieniem dotychczasowego podatku osobisto - klassyczno - przemysłowego i subsidium Charitativum. W porządku decyzyi tego proiektu, JW. Reprezentant Mąkolski członek kommissyi Skarbowey odczytał odpowiedź Senatu co do zażądaney przez Izbę Prawodawczą modyfikacyi proiektu, którą Senat w części przyiąwszy, w niektórych Artykułach zmnieyszył ilość opłaty, następnie odczytał opinią Kommissyi Skarbowey za odrzuceniem proiektu z tego powodu, iż Senat w części tylko przyiął proponowane modyfikacye w zmnieyszeniu opłaty od rzezi każdego w szczególności gatunku bydła, którego zmnieyszenia zasadę opierała Kommissya Skarbowa w uldze ubogiey klassie mieszkańców kraju.

JW. Reprezentant Soczyński członek Kommissyi Skarbowey zabrawszy głos, przedstawił: iż nie uważa aby Senat Rządzący miał koniecznie przy zaprowadzeniu Podatku od rzezi Bydła zamiar przeciążenia Ludu, potrzeby kraiu którym dotąd granicy pewney oznaczyć niemożna, za nadto skrypulatne w Budżecie Przychodem umieszczenia dochodu w stałych i niestałych Podatkach, a ztąd zawodny wpływ tychże do Skarbu były zapewne na uwadze Rządzącemu Senatowi do postanowienia wysokiey ceny na opłatę od rzezi bydła, ile doświadczenie przekonało, że stałe podatki nigdy w zupełności niewpłynęły, a wydatki Budżetowe oznaczone niezawodnie uiszczone bydź muszą, następnie tenże JW. Reprezentant Soczyński oświadczywszy się przeciw Proiektowi gdyby nawet modyfikacye i co do naymnieyszey ilości opłaty oznaczone zostały, odwołał się do głosu swego przy wprowadzeniu tego Podatku od Kommissyi Skarbowey z modyfikacyą zmnieyszenia opłaty podniesionego, w którym dowodził niesprawiedliwość tego podatku przez uciążliwość dla iednych, a uwolnienie całkowite od poboru drugich, dodaiąc do tego, że po zniesieniu podatku Konsumpcyinego, ani oswiata publiczna nie posunęła tak daleko działalności swoiey, aby każdy był przekonany, iż rzetelne zaspakaianie należytości Skarbowi

winney, zapewnia byt i szczęśliwość Narodowi; a prawodactwo żadne tak pewnych, skutecznych i z ludzkością zgodnych granic określić nie może, aby lud Gminny odwiodło od defraudacyi, a celnika moralnym uczyniło. Nadto z przywróceniem Konsumpcyi pod imieniem Skurowego, przywróciłyby się liczne processa defraudacyine, nachodzenie domów, spisywanie bydła, szpiegostwo, przetrząsanie poiazdów do Krakowa idących, przekupstwa i inne tysiączne nieprzyiemności, na które tak mieszkaniec iako przeieżdzaiący wystawionymby był, nie wspominaiąc iak nierównie ten podatek dotykałby dochody, bo ciążąc indywidualnie na każdego w mieście mieszkaiącego, niedotykałby w przybliżoney proporcyi do dochodu iego; w końcu głosu swego żądał JW. Reprezentant Soczyński ażeby wezwany został Senat Rządzący o przedstawienie Izbie prawodawczey Proiektu zmiany i zastosowania Podatku Rolniczo-klassyczno-przemysłowego podług uwag w tym względzie przez siebie wniesionych poprzednio Senatowi zakommunikowanych.

JW. Reprezentant Słotwiński przymawiaiąc się wniosł, iż proiekt przywrócenia podatku od rzezi bydła w mieysce podatku osobistego iest zawczesnym, gdyż deficit z podatku osobistego pochodzi raczey z przeciążenia klass ubogich i nie proporcyonalney klassyfikacyi, któremu deficit zapobiedźby można przez podwyższenie opłaty na możnieyszych i pociągnienie tych którzy z powodu rożnych zysków w kilku klassach mieścić by się powinni, nadto przywrócenie podatku konsumpcyynego w mieysce licznych prośb o uwolnienie od tey opłaty, napełniłoby Bióro Senatu liczniejszemi processami defraudacyinemi; odwoływał się nakoniec do uwag o podatku konsumpcyynym w Nrze 92 Gazety Krakowskiey z roku 1817 umieszczonych, a dodaiąc, iż niewidzi konieczney potrzeby przywrócenia opłaty oczywiście uprzykrzoney i przez reskrypt Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla Polskiego Protektora tego kraiu za taką uznaney, oświadczył się przeciw proiektowi.

JW. Marszałek zabrawszy głos, dowodził, iż podatek Osobisto-klassyczno-przemysłowy przez Senat do zniesienia zaproiektowany iest niepewny, niesprawiedliwy i w poborze uciążliwy przeciwnie zaś Podatek skurowy zaprowadzić się maiący iako rodzay akcyzy czyli konsumpcyi iest *pewny*, *sprawiedliwy i w poborze łatwy*, przytem zbiia uwagi w Gazecie Krakowskiey przeciwko Podatkowi konsumpcyinemu umieszczone i każdemu z członków Reprezentacyi udzielone. Za przyięciem proiektu o Podatku skurowym miał także głos JW. Reprezentant Kozłowski, który w następney Gazecie będzie umieszczony; gdy po głosach za i przeciw Proiektowi przystąpiła Izba Prawodawcza do sekretnego wotowania. Proiekt ⅔ częściami głosów obecnych Członków Reprezentacyi maiący bydź przyiętym, dla braku tychże, odrzucony został.

Dalszy ciąg w następnym Numerze Gazety.

Leon Chwalibogowski,
Sekretarz Seymowy

Z Paryża d. 21 Grudnia.

Xiężna Angouleme z powodu swo-

ich urodzin d. 19 obierała powinszowania.

Cesarz Austryiacki przysłał tu na pomnik Malherbes 2000 Fr.

Wieść przeznacza na poselstwo do Londynu Margr. Caraman, a niektóre z pism głoszą, iż będzie na Xcia wyniesiony.

Xże Rovigo (Jenerał Savary) przybył tu i stawił się dobrowolnie iako więzień, prosząc o rewizyią swey sprawy. Przed 3 laty (dnia 26 Grudnia 1815) był bowiem przez sąd woyskowy na śmierć skazany. Osadzono go tymczasowo w woyskowem więzieniu w Opactwie. Przybył on z Anglii i przywiozł z sobą swoie pamiętniki.

Gazety Ministrowskie zaprzeczyć chcą Francuzom prawa podpisywania razem przez wielu próśb, i naganiaią leżącą w części miasta S. Honoryusza do podpisu prośbę.

Miasto Lill posłało do izb prawodawczych od wielu podpisaną prośbę o utrzymanie ustawy o oborach.

W krótce wyydzie tu z druku znalezione w papierach Hr. Lascases dzieło pod tytułem: Maxymy i myśli więźnia na wyspie St Heleny.

W Grasse zbieg woyskowy chciał udać się za Hieronima Bonapartego; lecz uwięziony został.

W pierwszych dniach Ministerstwa Marszałka Gouvion St. Cyr odwiedził go ieden z nayzaufańszych iego przyiacioł, Jenerał Souham, który dla podeszłego wieku pobierał łaskawy chleb, i prosił go o umieszczenie w czynney służbie, ponieważ czuie się ieszcze bydź zdolnym do pracy. Nie mogę czynić wyiątku, rzekł do niego Minister, przyrzec WPanu dziś to, co iutro drugiemu w podobnym że będącym przypadku odmówić muszę. Lecz użyię wybiegu, który pogodzi razem obowiązek z przyiaźnią; będę prosił Króla, aby mi pozwolił odstąpić WacPanu moiego dowództwa piątą dywizyią. Nastąpiło to i Souham został umieszczony.

Rząd nie pozwolił wychodniom Niemieckim wydawać w Strazburgu rewolucyynego peryodycznego pisma.

347 Numer dziennika Konstytucyonista skonfiskowany przez Rząd został z powodu obrażaiącego artykułu Missyonarzów w Croi przy Meaux.

W krótce oczekiwane tu są ogiery Arabskie, które Cesarz Perski posela naszemu Królowi w podarunku.

Sąd policyi poprawczey ukończył d. 18 b. m. od kilku dni toczącą się sprawę przeciw towarzystwie wolności druku. Po odsłuchaniu świadków z iedney i drugiey strony, Patron Królewski, P. Bourguinon, zabrał głos, w którem rozbierał charakter, postępowanie i dążenie towarzystwa przyiacioł wolności druku, i obwiniał PP. Simon i Gevaudan, którzy bez pozwolenia zwierzchności przyymowali ie u siebie. Z zeznań świadków znalazł to towarzystwo bydź przeciwne prawom. Nie wchodząc w wypadki towarzystwa, sąd zastanowić się powinien nad iego kształtem i celem. Towarzystwo liczyło do 200 członków (inni podaią go do 300.) Nie miało w prawdzie nazwiska politycznego towarzystwa, ale wszelako od 9 miesięcy trudniło się polityką; nie miało dni na zgromadzenie

oznaczonych, ale schodziło się wszelako, i chociaż nie miało obranego prezesa i sekretarza, kommissyiów zdaiących sprawę i t. d. było wszelako zabronioną prawami schadzką. — Po Królewskim Patronie zabrał głos P. Berville, obrońca obwinionych. Zbiiał zarzuty P. Bourguignon, odwoływał się do zeznania 30 świadków, że towarzystwo nie było skrytem, nie obowięzywało się przysięgą, nie utrzymywało protokółu posiedzeń, i t. d. a zatem może tylko bydź zabronionem, ale karze nie podpada. — Po 3 godzinnych naradzeniach sądu ogłosił Prezes wyrok: że PP. Gevaudan (Administrator poczty wozowey) i Simon Lorrier (Pułkownik) za przyymowanie u siebie bez pozwolenia zwierzchności towarzystwa przyiacioł wolności druku, skazanemi są każdy z nich na zapłacenie 200 Fr. kary i kosztów sądowych, i że sąd potwierdza rozwiązanie rzeczonego towarzystwa.

Minister skarbowy, P. Roy, wniósł wczoray do izby deputowanych 3 proiekta do ustaw. Pierwszy tycze się zatwierdzenia pierwszych sześciu dwunastych części podatków gruntowego, osobistego ruchomego od okien, drzwi i patentowego, tudzież niestałego aż do uchwalenia ustawy skarbowey na rok 1820 zaczenaiącey się od 1go Lipca, i uchwalenia tymczasowego kredytu na 200 mill. Fr. Dwa inne tyczą się rachunkowości.

Z Londynu d. 21 Grudnia.

D. 18 dwa bille otrzymały Królewskie zatwierdzenie; pierwszy tycze się utrzymania na r. 1820 opłaty od słodu, cukru, tytuniu, i t. d. a drugi zabieranie broni, maiący iednak tylko moc do 25 Marca 1822.

Wczoray w wieczór przeszedł w izbie niższey bill o stęplowaniu gazet, i ograniczaiący wolność druku. Wielu Xięgarzów królestwa podali przeciw niemu przełożenia, ale te zbił Lord Castlereagh.

Izba wyższa naradzała się nad billem o zgromadzeniach ludu, przyięła poczynione w nim odmiany i dziś będzie 3ci raz odczytany. Lord Harrowby mówił z tey okazyi o ludności W. Brytanii od 70 lat. W r. 1750 nie liczyła Anglia iak 7 mill. dusz. Lancashire, które w r. 1752 nie liczyło iak 300,000 posiada dziś 1,500,000 mieszkańców. W iednym tylko powiecie Salford wraz z miastem Manszester zyie teraz przeszło 300,000 ludzi, tyle iak w całem hrabstwie przed 68 laty. W zachodniey części Jorkshire znayduie się przeszło 100,000 fabrykantów, których zarobek i utrzymywanie się zależy iedynie od okoliczności i kierunku iaki handel bierze. Nie można zatem obwiniać Ministrów, ieżeli ci ludzie przemiiaiący cierpią niedostatek.

Urzędnik policyi Nadin udał się d. 15 z oddziałem pikinierów do Bury (o 9 mil Angielskich od Manszestru leżącego mieysca) i podszedł o godzinie 2giey z północy wydział z 10 do 14 reformatorów złożony, który właśnie odbierał przysięgę pobrateństwa. Ośmiu pochwyconych wraz z papierami na mieyscu, a dwóch w mieszkaniach zostało, których w kaydanach do Manszestru, a ztamtąd do zamku Lankaster zaprowadzono. W

Manszestrze zachodzi wszelka ostrożność względem poruszenia reformatorów; dwa działa stoią zawsze wyładowane.

Maiętni mieszkańcy w wielu okolicach tworzą teraz zbroyne towarzystwa, dla zabezpieczenia się przeciw rabunkowi reformatorów. Wielu ludzi, którzy robili piki lub one u siebie mieli, zostali uwięzionemi.

Z powodu wewnętrznego położenia kraiu bywaią często nadzwyczayne gabinetowe rady.

W Comrie w Szkocyi czuć się dało d. 29 Listopada mocne trzęsienie ziemi. Mieszkańcy postrzegły trzeszczące stragarze i obalaiące się sprzęty powybiegali przestraszeni z domów.

Czynią tu teraz usiłowania zaprowadzenia parowych pługów.

W tych dniach umarła w Dewonshire Elżbieta Ralph w 21 roku życia. Nie miała iak 2 stopy i 10 calów wysokości, styszała i widziała dobrze, ale słowa nie mówiła, nigdy się nie śmiała i nie płakała, i nie ważyła więcey iak 20 funtów.

Towarzystwo rolnicze w Bath wymazało Hunta z grona swoiego.

Z Dublina piszą pod d. 18 b. m. co następuie: "Zaprzeczyć nie można, iż w zachodniey Irlandyi zachodzą także zaburzenia. Hrabstwo Groscommon iest siedliskiem niespokoynych ludzi. Od pół roku przybyło tam wielu reformatorów z Anglii, którzy w nocnych czasach powstańców robienia bronią uczą, przysięgę od nich odbieraią, i t. d. Katolicki Arcybiskup Tuamu, Doktór Okelly, okazał w tem zdarzeniu wielką odwagę. Z narażeniem własnego życia udał się w mieysce nocnych schadzek, dla odwiedzenia od nich uczęszczaiących tam ludzi i niektórzy z nich padli szanownemu Pasterzowi do nóg, zaręczaiąc, iż nie będą więcey słuchać posłańców ciemnoty. W Galway przedsiębrane są ciągle ostrożności środki. Dwóch niepoprawionych reformatorów zostało tam przez Arcybiskupa Tuamu z gminy wyłączonych.„

Gazeta w Minchen wychodząca z d. 23 Grudnia zawiera pod napisem "W. Brytania„ co następuie: "Kraie Europeyskie długo chwaliły i zazdrościły Anglii wolney konstytucyi; sądzono, iż przy tak dobrych ustawach, iakiemi są Angielskie, tron nie może nigdy bydź zachwiany, ani powaga Monarchy naruszoną. Lecz iakiż obraz wystawia nam teraz wewnętrzne położenie tego kraiu? Parlament został nadzwyczaynie zwołany, i Xże Rejent w zagaiaiącey mowie d. 23 Listopada oświadczył izbom, że w Anglii okazuie się duch, który grozi nietylko zmienieniem politycznych urządzeń, które dotąd stanowiły moc i bezpieczeństwo kraiu, ale nawet obaleniem praw własności i całego społecznego porządku. — Któż nie zadrżał na stan Rzymu za czasów Kataliny, i iakże daleko zayść musiały w Anglii rzeczy, kiedy P. Canning w mowie swoiey w nocy z d. 24 na 25 z powodu adressu podziękowania użył słów Cicerona: "Staraycie się nie oddzielać od ludu. Zagrożona pochodnią niegodziwego spisku oyczyzna wyciąga do was ręce. Wam poleca się sama, wam poleca życie wszystkich obywatelów,

miasto i kapitol, wam poleca oltarze Bogów domowych, wszystkie Swiątynie publiczne, mury i domy. Wy stanowić dziś macie względem waszego życia, względem życia waszych żon i dzieci, względem waszych maiątków, mieszkań i siedlisk. „

Nowoiorska gazeta wyraża: " Zdaie się bydź rzeczą pewną, iż Rząd nasz i nowe Rzplte południowey Ameryki coraz bardziey do siebie się zbliżaią. W osobie P. Forsyth mamy w Angosturze upoważnionego sprawuiącego interessa. Rząd Wenezueli posłał z swey strony do nas na sprawuiącego interessa Don Manuela de Torres, swoiego ziomka i przyiaciela swey oyczyzny. — Nowy stan czyli prowincyia Maie (dotąd do Massachuset należąca) a teraz za udzielną i do ligi należącą uznana, zwołała do Portland konwencyią, dla ułożenia dla niey konstytucyi.

Z Sztokolmu d. 21 Grudnia

W przeszłą sobotę powrocił tu Królewic Następca tronu z Upsali. Gdy akademicki senat zebrał się na posłuchanie pożegnania, oświadczył Królewic z rozrzewnieniem, iż niechętnie opuszcza akademiią, i prosił, aby wszystkiem studentom oświadczono iego ukontentowanie z dobrego ich postępowania. Złote tabakiery dostały się w podarunku tym professorom, którzy dawali Królewicowi nauki.

Dworowi Pruskiemu uczyniona została od naszego propozycyia, aby pocztę wodną między olstadt i Stralsundem urządzić naprzyszłść z parowych statkow.

Znany uczony Marszałek Dworu Baron Paykull, darował kosztowny swóy zbiór historyi naturalney Królowi. Nayznacznieysza część iego składa się z ptakow, których iest przeszło 1300 gatunkow. Zbiór ten oddał Król pod zarządzenie tuteyszey akademii nauk i na utrzymanie iego wyznaczył roczną kwotę pieniędzy. Będzie on zakładem do utworzenia muzeum państwa na wzór Paryzkiego i Londyńskiego. — Rzeczona akademiia wybić kazała dwa złote medale; ieden dla Króla, iako iey protektora, a drugi dla Królewica Następcy tronu, iako iey członka, które im w tych dniach odda.

List z Göfle wyraża o odwiedzeniu tam Krolewskiem przed kilku tygodniami: że J. K. Mość podczas przedstawień władz cywilnych i woyskowych rożnego stopnia i obywateli prawie z każdem rozmawiał i coś obowięzuiącego powiedział. Królewic czynił zapytania po szwedzku i dawał Oycu z naywiększą łatwoscią odpowiedzi w ięzyku Francuzkim. Mowił i odpowiadał ciągle przez trzy godziny do 200 osob, co każdego by było osłabiło, na nim zaś żadney słabości znać niebyło i do końca żywo mowił.

Sprzedaią tu teraz kosztowne literackie zbiory zmarłego Admirała Gyllensköld.

Szkoły wzaiemnego uczenia pomnażaią się także i u nas.

Rybołowstwo iest, iak wiadomo, głownem pożywieniem Norwegianow, którzy nawet do Anglii wiele gatunkow ryb posełaią. Niedawno wysłano ztamtąd z temiż morskiemi płodami okręt do Hamburga.

DODATEK DO Nro 3. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 9 STYCZNIA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

— *Z Krakowa.* —

SENAT RZĄDZĄCY

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Maiąc sobie oznaymione żądanie kilku Osób, chcących wcześnie wnieść z Rządem Wolnego Miasta Krakowa, w układy, tyczące się zadzierżawienia Prawa wyłącznego sprzedawania w tym Kraiu Soli z dniem pierwszym Miesiąca Czerwca 1821 roku zaczenać się maiącego, postanowił wezwać wszystkich mogących sobie życzyć takowego zadzierżawienia, i wzywa ich ninieyszym, ażeby w dniu siedmnastem Miesiąca Stycznia r. b. o godzinie dziesiątey z rana w Sali Obrad Senatu w Domu Rządowym pod L. popisową 106 zwykle odbywanych stawili się, gdzie Senat oznaymić rozkazawszy warunki, pod któremi wyłączne to Prawo wydzierżawić zamyśla, rownie iak Summę rocznie Skarbowi Wolnego Miasta Krakowa opłacać się za to maiącą, przyimować będzie oświadczenia Stron o Dzierżawę tę ubiegaiących się, tak co do podwyższenia Summy iuż przez niektórych Pretendentów proponowaney, iako też podawania naydogodnieyszych dla Kraiu tuteyszego warunków.

W Krakowie dnia 8 Stycznia 1820.

Wodzicki.

Mieroszewski

Sek. Jeneralny Senatu.

Z Warszawy d. 1 Stycznia.

Jego Cesarzewicowska Mość Wielki Xiąże Konstanty powrócił dnia 29 z. m. wieczorem do tuteyszey stolicy z Petersburga.

Kommissyia Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi.

Podaie do wiadomości publiczney, iż wskładzie fabryki kobierców na Solcu pod Nrem 3041 dostać można w różnych deseniach i wielkości dywanów zszytych, iako też kobierców i szlaków na łokcie, które w dobroci i kolorach zagranicznym nie ustępuią. Stale oznaczone ceny są niższe od tych, za iakowe na Jarmarku walnym i u Kupców tuteyszych zagraniczne dotąd sprzedawane były. — Gdyby dywan żądaney wielkości i deseniu nie był gotów, natychmiast wedle życzenia uszyty zostanie.

W Warszawie dnia 29 Grudnia 1819.

Minister Prezyduiący

(Podpisano) *T. Mostowski.*

Sekretarz Jeneralny, w zastępstwie

(podpisano) *Bielski.*

Kommissyia Rządowa Woyny

Uznawszy potrzebę powzięcia wiadomości o zamieszkaniu osób, które przed Kommissyią sprawdzaiącą (pod prezydencyią JW. Jenerała Artylleryi Siemiakowskiego) pretensyie woyskowych do byłego Xięztwa Warszawskiego zaległości swoie likwidowały, i na zalikwidowane urzędowne poświadczenie otrzymały, iż te w Tabellę długów byłego Xięztwa Warszawskiego zapisane zostały; wzywa wszystkie osoby tak cywilne jako i woyskowe, którym wzwyż wspomnione poświadczenia iuż wydane zostały, ażeby każden z interessowanych niezwłocznie w Obwodzie, w którym mieszka, Kommissarzowi do Obwodu tegoż Delegowanemu, lub zamieszkały w mieście stołecznem Warszawie, Kommissarzowi Cyrkułowemu, okazał wydane sobie od wzwyż wspomnioney Kommissyi poświadczenie, i złożył deklaracyią, gdzie iest zamieszkałym.

Deklaracyie zamieszkania przed Kommissarzem do Obwodu Delegowanym, lub Kommissarzem Cyrkułowym miasta Warszawy udowodnione bydź powinny świadectwem, iż w Obwodową albo xięgę ludności miasta stołecznego Warszawy wpisanym został, lub że interessowany zostaie w służbie kraiowey.

Osoby te, które przez nabycie właścicielami wydanych poświadczeń zostały, obowiązanemi będą przed Kommissarzem do Obwodu Delegowanym, lub Kommissarzem Cyrkułowym miasta stołecznego Warszawy, nietylko okazać akt cessyi wydanego im poświadczenia, lecz tym samym sposobem iak się wyżey rzekło, udowodnić powinni teraźnieysze pomieszkanie swych Cessyonaryuszów.

Te zaś osoby, które prawem spadku stały się posiadaczami odebranych poświadczeń, obowiązanemi będą okazać, iż zmarli właściciele poświadczeń w sukcessyi im przypadłych zostawali w służbie kraiowey, lub też w xięgę ludności Królestwa Polskiego zapisani są, a ieżeliby tego udowodnić nie mogli, to złożyć powinni świadectwo, iż oni sami w pomienione xięgi są zapisani.

Kommissarze do Obwodów Delegowani i Kommissarze Cyrkułów miasta stołecznego Warszawy, zapiszą w Tabellę stosownie do wydanego im na ten przedmiot wzoru, imiona i nazwiska osób, które deklaracyie zamieszkania złożyły, Numer wydanego z Kommissyi poświadczenia, ilość zalikwidowaney pretensyi, przedmiot likwidacyi, nazwisko mieysca zamieszkania, Powiat w którym zamieszkanie się znayduie, Urząd iaki składaiący deklaracyią posiada, lub iakie obowiązki w służbie kraiowey pełni: nakoniec iakim sposobem zamieszkanie udowodnione zostało.

Tabelle w tym składzie sporządzone przez Kommissarzów do Obwodów Delegowanych, oddane będą Kommissyiom Woiewódzkim, a przez Kommissarzów Cyrkułowych Urzędowi Municypalnemu miasta stołecznego Warszawy, dla przesłania onych Kommissyi Rządowey Woyny.

Osoby zaś te, które poświadczeń od Kommissyi sprawdzaiącey pretensyie woyskowych dotąd nie odebrały, mogą takowe odebrać w Sekretaryacie Jeneralnym Kommissyi Rządowey Woyny, gdzie po zupełnem ukończeniu dzieła tyle razy

wspomnioney Kommissyi, wygotowane iuż poświadczenia złożonemi zostaią. — Dla uzyskania iednak wygotowanych poświadczeń, każden interessowany okazać powinien świadectwo urzędowne, w którym kraiu iest zamieszkałym, a na dowód że iest zamieszkałym w Królestwie Polskiem, to złożyć powinien urzędownie wydane świadectwo, iż w xięgę ludności iest zapisanym, lub złożyć powinien świadectwo, iż w obowiązkach służby kraiowey zostaie.

Deklaracyie zamieszkania właścicieli wydanych poświadczeń, naydaley aż do dnia 1 Marca roku 1820 zrobione bydź powinny, gdyż inaczey utracą prawo odbrania należytości swoiey ze Skarbu Królestwa Polskiego.

Kommissyia Rządowa Woyny ninieysze obwieszczenie dla wiadomości wszystkich interessowanych, nie tylko do gazet kraiowych podaie, lecz to po trzykroć w Dziennikach Woiewodzkich umieścić zaleciła.

W Warszawie d. 30 Grudnia 1819 r.

Radca Stanu tymczasowie pełniący obowiązki Ministra Woyny, Jenerał Dywizyi (podp.) *Hauke*.

Radca Stanu Dyrektor Jeneralny (podpisano) Jenerał Brygady, Stefan Hr. *Grabowski*.

Sekretarz Jeneralny (podpisano) Jenerał Brygady *Nowicki*.

Z Berlina d. 1 Stycznia.

Podług gazety kraiowey deputowani od związku kupców i fabrykantów Niemieckich otrzymali tak od Xcia Kanclerza stanu, iako i Ministrów spraw wewnętrznych i skarbowego zapewnienie, iż Rząd Pruski dalekim iest od ściesniania przez iednostronne środki dobrego mienia ościennych kraiow, iż ucieszy go, gdy wszystkie Niemieckie Rządy ugodzą się na iednakowe zasady handlowe, i chętnie przyłoży się do zaprowadzenia wolnego handlu w Niemczech. Lecz nie taynomu także, iż stan i urządzenia poiedynczych kraiow Niemieckich wcale takowemu urządzeniu nie sprzyiaią. Potrzeba zatem, aby poiedyncze kraie, które przez teraźnieysze położenie rzeczy czuią się bydź uciążonemi, starały się pomiędzy sobą porozumieć i na iednakowy system ugodzić.

Od brzegow Menu d. 21 Grudnia.

Prezyduiący seymowi związkowemu Austryiacki Poseł, Hr. Buol-Schauenstein, powołany do Wiednia został, dokąd dnia 20 z Frankfortu poiechał.

Podług zeznania wiary godnych podróżnych. Sand ma iuż od miesiąca zupełnie bydź przytomności pozbawiony; nie poznaie nikogo i dogorywa na płuc ropienie.

Wielu czytelników narzeka, iż gazety nie zawieraią teraz nic ważnego. Lecz krzywdzą czas; ieszcze on nie spoczął. Wiek nasz nosi ieszcze w łonie swoim zarodek dosyć ważnych zdarzeń. Rzućmy okiem na Anglią, w którey zaburzenia ludu żądaią innego porządku rzeczy; na Hiszpanią, w którey ogromne czynią uzbroienia, dla wydarcia nowemu światu krwią uzyskaney wolności; na Francyią, w którey partyie są przeciw sobie uzbroione; na Niemce, nad których wewnętrznemi sprawami naradzaią się teraz naypierwsze głowy. Słowem w teraźnieyszym czasie rozważane są po-

dług prawnych zasad sprawy ludów, a przynaymniey w Niemczech.

Doktor Pfeilschifter w Frankforcie otrzymał list od Hr. Limonade, Ministra spraw zagranicznych Króla Henryka na Hayti, do którego dołączonych iest kilka pism na Hayti drukowanych.

— D. 27. —

Pełnomocny Angielski Minister przy seymie związkowem i Dworze Bawarskim, P. Lamb, znayduie się od kilku dni w Frankforcie; lecz wybiera się w podróż do Minchen, dla złożenia Królowi odwoławczego swoiego listu. Zastąpi tam mieysce iego Minister Angielski przy Dworze Wirtembergskim, P. Taylor.

Dawno oczekiwane paszporty dla wygnańcow Francuzkich nadeszły nakoniec przed dwiema dniami z Paryża do Francuzkiego posła w Frankforcie. Przysłano ich cztery, to iest dla Hr. Boulay, Harel, Lepelletier i Barona Desportes. Dway tylko pierwsi znaydowali się w Frankforcie, i d. 21 do Francyi poiechali.

Nad ukończeniem rozgraniczenia między Francyią i Badenem zaczenaią znowu pracować.

P. Quiney Adams, sekretarz stanu Ziednoczonych Stanow północnej Ameryki, oświadczył w liście do P. Fürstenwärter o wychodniach Niemieckich, co następuie: Nigdy Rząd Amerykański nie zapraszał, ani obietnicami do przenoszenia się zachęcał Niemcow, lubo przez ludzkość daie im nieraz wsparcie. Kto do Ameryki przybędzie, przybywa w prawdzie do życia niepodległego, ale oraz do pracowitego i mozolnego, i musi zrucić skorę Europeyską i więcey iey nie zawdziewać. Szczęśliwszy kto pozostanie w kraiu; nieszczęście tylko i dokuczaiąca nędza zmusić człowieka może do opuszczenia ziemi, w której iego przodkowie spoczywaią.

Z powodu ciągłego deszczu wezbrały tak dalece d. 20 Grudnia rzeki Men i Ren, iż z koryt swoich wystąpiły, wiele okolic zalały i bieg poczt wstrzymały.

Gazeta Hamburgska pod d 28 Grudnia wyraża: Mało iest wiadomo, a iednak prawda, że Jezuici podczas prześladowania teraźnieyszego Papieża przez Bonapartego wspierali go swoiemi pieniądzmi za przyrzeczeniem przywrocenia ich zakonu.

Gazeta Magdeburgska zawiera pod d. 23 Grudnia następuiące obwieszczenie: "Stosownie do oznaymienia z d. 23 Grudnia r. z. zabrania się wszystkim cywilnem osobom bez żadnego wyiątku winszowania Nowego roku pod karą pieniężną lub więzieniem. — W Magdeburgu d. 5 Grudnia 1819. — Pierwszy Burmistrz miasta Magdeburga.,,

---

TEATR NARODOWY.

W przyszły Wtorek to iest: dnia 11 Stycznia 1820 roku Na BENEFIS *Katarzyny Wencel* dana będzie nowa Trajedyia w 5 Aktach przez P. *Schüllera* pod nazwiskiem: DZIEWICA MESSYNSKA czyli BRACIA ZAWISTNI.

DONIESIENIE

W dniu 11 Stycznia r. b. o godzinie 3 popołudniu w domu pod L. 652 przy Ulicy Mikołayski odbędzie się licytacyia w drodze Exekucyi Sądowey na wydzierżawienie lokalow w teyże Kamienicy znayduiących się, iako to igo piętr. i t d.

W Krakowie dnia 3 Stycznia 1820 r.

Hen. Salamońtki, Kom. Sąd.